

शृङ्गप्रहरणो रौद्रः प्रहरन् गोषु दुर्दमः । गोष्ठेषु न रतिं स्नेहे विना युद्धेन गोवृषः ।
 स तत्र गास्तु सततं बाधमानो मदोत्कटः । चकार निर्वृषं गोष्ठं निर्वृत्यशिशुपुङ्गवं ।
 एतस्मिन्नेव काले तु गा वै कृष्णसमीपगाः । चासयामास दुष्टात्मा वैवस्वतपथे स्थितः ।
 सैन्द्राग्रनिरिवाग्नेदो नर्दमानो महावृषः । तमायान्तं महाकायं नर्दमानं महावृषं ।
 तालशब्देन तं कृष्णः सिंहनादैश्च मोहयन् । अभ्यधावत गोविन्दो दैत्यं वृषभरूपिणं ।
 स कृष्णं गोवृषो दृष्ट्वा हृष्टलाङ्गूललोचनः । रोषितस्तालशब्देन युद्धाकाङ्क्षी ननर्द ह ।
 तमापतन्तं दुर्वृत्तं दृष्ट्वा वृषभरूपिणं । तस्मात् स्थानान्न व्यचलत् कृष्णो गिरिरिवाचलः ।
 स कुक्षौ वृषभो दृष्टिं प्राणिधाय धृताननः । कृष्णस्य निधनाकाङ्क्षी तूर्णमभ्युत्पपात ह ।
 तमापतन्तं वेगेन प्रतिजग्राह दुर्द्धरं । कृष्णः कृष्णाञ्जननिभं वृषं प्रतिवृषोपमः ।
 स संसक्तस्तु कृष्णेन वृषेणेव महावृषः । मुमोच वक्त्रजं फेनं नस्ततोऽय सशब्दवत् ।
 तावन्त्योन्यावरुद्धाङ्गौ युद्धे कृष्णवृषावुभौ । रेजतुर्मेघसमये संसक्ताविव तोयदौ ।
 तस्य दर्पबलं हत्वा कृत्वा शृङ्गान्तरे पदं । सोऽपीडयदरिष्टस्य कण्ठं क्षिप्रमिवाम्बरं ।
 शृङ्गश्चास्य पुनः सव्यमुत्पाप्य यमदण्डवत् । तेनैव प्राहरदक्त्रे स ममार वृषो हतः ।
 स भिन्नशृङ्गो भग्नास्थो भग्नस्कन्धश्च दानवः । पपात रुधिरोद्गारी साम्बुधार इवाम्बुदः ।
 गोविन्देन हतं दृष्ट्वा दृष्टं वृषभदानवं । साधु साध्विति भूतानि तत्कर्मोत्साहितुष्टुवुः ।
 स चोपेन्द्रो वृषं हत्वा कान्तचन्द्रे निशामुखे । अरविन्दाभनयनं पुनरेव रराम ह ।
 ते तु गोवृत्तयः सर्वे कृष्णं कमललोचनं । उपासाञ्चक्रिरे हृष्टाः स्वर्गे शक्रमिवामराः ।
 इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे विष्णुपर्वणि अरिष्टवधे अष्टसप्ततोऽध्यायः ॥ ७८ ॥
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ कृष्णं व्रजगतं श्रुत्वा वर्द्धमानभिवानलं । उद्वेगमगमत् कंसः शङ्कमानस्ततो भयं ।
 पूतनायां हतायाश्च कालिये च पराजिते । धेनुके प्रलयनीते प्रलम्बे च निपातिते ।
 धृते गोवर्द्धने शैले त्रिफले शक्रशासने । गोषु चातासु च तथा स्पृहणीयेन कर्मणा ।
 ककुभिनि हते ऽरिष्टे गोपेषु मुदितेषु । दृश्यमाने विनाशे च सन्निकृष्टे महाभये ।
 वृत्तयोः कर्षणेनापि शकटस्य तथैव च । अचिन्त्यं कर्म तच्छ्रुत्वा वर्द्धमानेषु शत्रुषु ।
 प्राप्तारिष्टमिवात्मानं मेने स मथुरेश्वरः । विसृजेन्द्रियभूतात्मा गतासुप्रतिमो बभौ ।
 ततो ज्ञातीन् समानाथ्य पितरश्चोग्रशासनः । निशि स्तिमितमूकायां मथुरायां जनाधिपः ।
 वसुदेवश्च देवाभं कङ्कशाह्वय यादवं । सत्यकं दारुकञ्चैव कङ्कावरजमेव च ।
 भोजं वैतरणञ्चैव विकट्टञ्च महाबलं । भयेसखञ्च राजानं विष्टुञ्च पृथुश्रियं ।
 त्रभुं दानपतिञ्चैव हतवर्माणमेव च । भूरितेजसमलोभं भूरिश्रवसमेव च ।
 एतान् स यादवान् सर्वानाभाथ्य शृणुतेति च । उग्रमेनसुतो राजा प्रोवाच मथुरेश्वरः ।
 भवन्तः सर्वकार्यज्ञाः सर्वे वेदेषु निष्ठिताः । न्यायवृत्तान्तकुशलास्त्रिवर्गस्य प्रवर्तकाः ।

४११

४१२

४१३

४१४

४१५

४१६